

imigrantų šeimos ir bendruomenės? Kokia ilgalaikė strategija glėtų padėti spręsti šiuos iššūkius? Kokias rekomendacijas galėtume pateikti kalbos politikos formuotojams ir įgyvendintojams, kad palengvintume kalbinę integraciją ir sustiprintume mūsų bendruomenės tarpkultūrinę sąveiką? Tikimasi, kad šis pranešimas paskatins diskusiją dėl tolimesnių žingsnių, svarbių siekiant mūsų visų visuomenės gerovės.

Raktažodžiai: *įtrauktis, integracijos iššūkiai, ilgalaikė strategija, imigrantų šeimos, tarpkultūrinė sąveika.*

Žydronė KOLEVINSKIENĖ

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas

Tarp Lietuvos ir Ukrainos: poezija karo metu

Pranešime aktualizuojamas klausimas, ar apskritai galima, įmanoma literatūra, poezija po Bučos, Irpinės, Mariupolio?.. Panašų klausimą kėlė ir Ukrainos intelektualas, rašytojas publicistas ir politologas Mykola Riabčukas. Retorinis klausimas, akcentuojantis kainą to, ką dabar išgyvena ukrainiečiai. Ši tema skambėjo ir 2022 m. Poetiniame Druskininkų rudenyje. Pranešime pateikiama asociacija į Viktoro Hugo romano „Vargdienių“ barikadas Paryžiaus gatvėse ir Eugene'o Delacroix 1830 m. nutapytą paveikslą „Laisvė, vedanti liaudį į barikadas“ (dar vadinamu „Laisvė barikadose“). Dailininkas E. Delacroix buvo taip sukrėstas ir įkvėptas visai netoli jo studijos Paryžiuje matytų kovos vaizdų, kad savo broliui laiške rašė: „Aš ėmiausi šiuolaikinės temos, barikados, ir jei aš nekovoju dėl savo Tėvynės, tai dėl jos bent tapysiu“. Pranešime bus pristatoma, kokias kovas atspindi XX–XXI amžiaus Lietuvos ir Ukrainos literatūra (poezija), kaip kinta karo literatūros apibrėžtis, kaip veikia literatūrą karai. Pabrėžiama, kad partizaninio, rezistencinio karo tema jau ne vieną dešimtmetį Lietuvoje išlieka tarp aktualiausių, populiariausių tiek literatūros, tiek kultūros lauke. Tačiau šiandien Ukrainoje kuriama literatūra skiriasi nuo lietuviškojo konteksto pirmiausia tuo, kad kuriama čia pat, galbūt praėjus vos kelioms minutėms po sprogimo. Čia ir dabar. Ir ta realybė tokia intensyvi, kad naikina laiko ir vietos distanciją, kad lenkia bet kokią vaizduotę ir literatūrą. Literatūra, poezija gali būti ne tik apie karą, ne tik nukreipta prieš karą. Tai gali būti ir bandymas pagauti siaubingą karo patirtį iš dalyvaujančio chaotiškame griovimo ir naikinimo įvykyje. O gal tik tai ir lieka dykynė paverstose, karo nualintose, be žmonių likusiose žemėse? – lieka literatūra, vaizdą paverčianti žodžiu. Pranešime remiamasi Serhijaus Žadano, Maksymo Krivcovo, Vainiaus Bako, Mariaus Buroko ir kitų poetų grožiniais teksta, interviu.

Raktažodžiai: *Lietuva, Ukraina, šiuolaikinė poezija, karo literatūra, karo patirtys.*

Валентина МИРОНОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наталія КОРОЛЬОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Готелоніми грецько-латинського походження в лінгвістичному ландшафті Вільнюса й Києва

Значну частину лінгвістичного ландшафту сучасного міста займають готелоніми – власні назви приміщень, призначених для тимчасового проживання

(готелів, апартаментів, хостелів тощо). Найуживанішими в процесі номінації готелонімів як Вільнюса, так і Києва, є засоби державної мови, відповідно литовської та української. Досить частотними за вживанням є також власні назви англійською мовою, що пов'язано з її провідним статусом мови міжнародного спілкування. Натомість номені, запозичені з класичних мов, посідають порівняно з ними скромне місце й становлять 1,7% для Вільнюса та 0,5% для Києва. Назви грецько-латинського походження переважно відзначаються певною мотивованістю; вибір на їхню користь корелює зі специфікою діяльності закладів такого типу й зумовлений прагненням підкреслити особливості функціонування, характер послуг тощо. Так, можна виокремити групу номенів на позначення античних будівель та їхніх частин: Atrium Hotel, Aula apartments, Domus Maria Hotel, Hortus Vilnius apartments, Villa Aurora apartments, Вілла Віта ресторано-готельний комплекс, Домус готель. Вибір назви може бути пов'язаний з прагненням створити відчуття домашнього тепла й затишку, родинних або дружніх зв'язків (Amicus Hotel, Domina apartments, Familia apartments, Privatus apartments, Grata by Centrum Hotels) або ж підкреслити особливі риси помешкання чи його атмосфери (Bonum apartments, Florens guesthouse, Somnia apartments, Domus Fortuna, Fortuna Hostel, In Astra Hotel, Panorama Hotel). На винятковий сервіс натякають назви Status apartments і Senator апарт-готель преміум-класу, а Bursa готель завдячує своєю назвою насамперед історичним реаліям. Також серед готелонімів представлені назви, вибір яких можна пояснити суто особистими уподобаннями. Зокрема, Orion apartments, Helios apartments і Taurus guesthouse є малоінформативними й жодним чином не пов'язані з характером послуг, які пропонують ці заклади.

Ключові слова: готелонім, номен, лінгвістичний ландшафт, грецько-латинська назва, античність.

Ірина ГУЦУЛЯК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Категорія зворотности дієслів у литовській і українській мовах

Формальними показниками зворотних дієслів у литовській мові є афікс *-si/-s*, в українській *-ся/-сь*. Проте на відміну від сучасної української мови, де *-ся/-сь* завжди наприкінці дієслова (*одягаться, листуватися, навчатися*), у литовській мові в дієсловах з префіксами або заперечною часткою *не-*, афікс опиняється між префіксом або заперечною часткою та коренем (*sekasi – nesisekti, žąbaroti – išsižąbaroti, aprengti – apsirengti*). Джерельною базою для вибірки стали «Lietuvių kalbos žodynas (t. I–XX, 1941–2002): elektroninis variantas» (2005, atnaujinta versija 2018), «Граматичний словник української літературної мови. Словозміна» (2011), «Інверсійний словник української мови» (1985), «Український орфографічний словник» (2008), що дозволило здійснити відбір нормативних одиниць. Загалом групи зворотних дієслів за виявом суб'єктно-об'єктних відношень тотожні, проте в українській мові немає зворотних дієслів у значенні «разом із собою» (*neštis, vežtis, vestis*). В обох мовах наявні дієслова, які використовують тільки як зворотні (лит. *dairytis, ryžtis, rūpintis*; укр. *боятися, сміятися, спілкуватися, сперечатися*). Часто у литовській мові зворотні та незворотні дієслова використовують як синоніми (*klausytis – klausyti, sėstis – sėsti, bijotis – bijoti*). Є дієслова, які без префіксів є незворотними, а з префіксами можуть ставати зворотними (*valgyti – apsivalgyti, skaudėti – įssiskaudėti, gerti –*